

Cała prawda o sylwestrze

Data publikacji: 31.12.2010 18:00

Od kiedy jest obchodzony sylwester i skąd się wzięła jego nazwa? Dlaczego w sylwestra puszczaemy fajerwerki? Co to właściwie znaczy "do siego roku"?

Na długo przed...

Świętowanie w dzień poprzedzający Nowy Rok jest zjawiskiem starym. Problem w tym, że kiedyś (i tak jest jeszcze obecnie w części kultur) Nowy Rok nie przypadał na 1 stycznia, mimo, iż znano stosowany i dzisiaj kalendarz oparty na roku słonecznym.

Przykładowo: początkiem roku dla starożytnych Egipcjan był 21 września. Wtedy bowiem na niebie pojawiała się czczona przez nich gwiazda Syriusz. W Rzymie rok rozpoczynał się 1 marca, ale dokumenty datowano zwykle kadencjami konsulów, którzy obejmowali ją właśnie 1 stycznia.

Dość szybko zaczęto łączyć Nowy Rok ze świętem Bożego Narodzenia lub Wielkanocą (Boże Narodzenie przypada na okres przesilenia zimowego, a Wielkanoc równonocy, oba zatem mają graniczny charakter), które symbolizują życie, odrodzenie, narodziny itd. To na te święta najczęściej w średniowieczu przypadał Nowy Rok (dochodziło nawet do sytuacji, kiedy np. w państwie Karola Wielkiego za początek roku przyjmowano 25 grudnia, a w Anglii-Wielkanoc).

Najprędzej obecny zwyczaj liczenia Nowego Roku od 1 stycznia wprowadzono we Francji w 1563 roku, potem dopiero przyjęły tą datę inne kraje, jednak dnia tego nie świętowano. Dopiero na przełomie XIX i XX wieku pojawił się zwyczaj organizowania w tym dniu zabaw.

Zamieszanie z Sylwestrami

Nietrudno domyślić się, że nazwa "sylwester" pochodzi od imienia. Jednak o jakiego Sylwestra tu chodzi? W tej kwestii pojawiło się wiele niejasności.

Najczęściej wymienia się trzech papieży: św. Sylwestra I (III-IV wiek), Sylwestra II (X-XI) i Sylwestra III (X-XI). Ciekawa historia dotyczy Sylwestra I i Sylwestra II. Ludzie wierzyli, że św. Sylwester w roku 317 zamknął w podziemiach Watykanu smoka, który miał wydostać się na wolność w rocznicę śmierci papieża (zm. 31 grudnia) w roku 1000. Rok tysięczny przypadł na pontyfikat papieża Sylwestra II. Kiedy po wybiciu północy nic złego się nie stało, ludzie zaczęli świętować. Niektórzy twierdzili, że stąd właśnie miał powstać sylwester, to jednak nieprawda, gdyż zwyczaj ten pojawił się dopiero w XIX/XX wieku.

Nazwa sylwester pochodzi zatem od Sylwestra I, którego wspomnienie jest obchodzone w Kościele Katolickim właśnie 31 grudnia, w rocznicę jego śmierci.

Odstraszyć złe duchy, wywołać smoka

Każde dziecko wie, że proch strzelniczy wynaleziono w Chinach. Stamtąd też pochodzi zwyczaj odpalania ładunków pirotechnicznych w Nowy Rok. Według powszechnych wierzeń huk fajerwerków w Chiński Nowy Rok (przypada na koniec stycznia, początek lutego) ma odstraszyć złe duchy i nieszczęście. Hałas wybuchających ładunków ma również obudzić smoka, który latając pomiędzy chmurami, sprowadzi wiosenny deszcz na pola uprawne.

Ponadto ogień, który kojarzy się z fajerwerkami, jest silnym symbolem oczyszczenia.

"Do siego roku" - czyli właściwie do jakiego...?

Powszechnie znamy i składamy życzenia "do siego roku". Ale, czy wiemy, co one właściwie znaczą?

"Siego" jest dopełniaczem od zaimka wskazującego "si, sia, sie", który kiedyś oznaczał "ten, ta, to" i ostał się w kilku konstrukcjach, np: "tak czy siak", "taki, siaki i owaki". "Siego" znaczy więc po prostu "tego", a cała formuła "Do siego

roku" to nic innego, jak "Do tego roku" (czyli do tego roku, który nadejdzie).

Wymieść śmieci, zwrócić długi, założyć ubrania z metką

W każdej kulturze ważne dni i obrzędy są obłożone różnymi zakazami i nakazami. Nie inaczej jest w przypadku sylwestra. Wierzą, że w tym dniu należy posprzątać i dobrze pozamiatać dom, co miało zapewnić porządek w następnym roku i "wymieść" wszystkie choroby z zagrody (choć istnieje również sprzeczny przesąd, jakoby zamiatanie było zakazane, by nie "wymieść" szczęścia z domu). Należało zwrócić wszystkie pożyczone rzeczy i spłacić długi, żeby nie mieć w następnym roku dłużników. Przyjmowano również, że trzeba założyć nową bieliznę, koniecznie z metką i zadbać szczególnie o swój wygląd, co miało przynosić powodzenie u płci przeciwnej.

Zatem: pozamiatajmy, zwróćmy długi, ubierzmy się w nowe stroje, kupmy fajerwerki i ... Do siego roku!